

DE LANDBOUWER

Maandblad voor Buitenlieden

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor zes maanden: 35 Centiemen

REDACTIE EN ADMINISTRATIE

GARENPLAATS, GENT.

Ongeteekende brieven worden niet opgenomen

AANKONDIGINGEN:

Prijs volgens Tarief, voorop betaalbaar

De laster tegen VOORUIT weerlegd

Ziehier een brief, in naam der maatschappij « Vooruit » aan verschillende dagbladen gezonden, die zich natuurlijk verhaasten hem niet op te nemen:

Mijnheer de Opsteller

Sinds eenige dagen stroomt uw blad over van beschuldigingen tegen de samenwerkende maatschappij « Vooruit »; de eene al zoo onwaar en onzinnig als de andere.

Ik verzoek u, in antwoord op al die aanvallen, den volgenden brief op te nemen.

Wat beweert gij? Of liever wat praat gij anderen na? « Vooruit » heeft 40 % afgehouden van het loon zijner naaisters.

Verre van iets te hebben afgehouden, betaalt « Vooruit » de hoogste loonen van Gent voor de kortste werkuren.

Spreek wij eerst van de zoogezegde afhouding.

In het naaiatelier van « Vooruit » werken de meisjes niet op stuk, maar in daghuur.

Gelijk elke werkman, die in daghuur werkt weet, wat hij voor zijn dagloon moet leveren, zoo weten dat ook de naaisters van « Vooruit ». Komt er nu eene naaister aan haar dagwerk niet, zij ontvangt toch haar dagloon, hoe lang den te kort ook duurt en hoeveel hij ook bedraagt.

Zoo kwam eene naaister 100 fr. en eene andere 60 fr. te kort in een jaar, en verre van iets van haar loon afgehouden te worden, kregen de twee naaisters opslag op 1^{en} Mei.

Alhoewel de loonen in « Vooruit » veel hooger zijn dan die der beste winkels in de stad, alhoewel wij niets afhouden voor hetgeen de meisjes te kort maken, betalen wij aan de meisjes wat ze meer voortbrengen dan het vastgesteld dagwerk.

« Vooruit » is tot die betaling niet verplicht, want het is eene gratificatie. Toch betaalt « Vooruit » dat meerwerk volledig als volgt: 60 p. h. in geld, 15 p. h. worden gestort in eene weerstandskas die de naaisters besturen en bezitten, en 25 p. h. wordt door de Maatschappij Vooruit bewaard ter beschikking der meisjes om daar eene reis mede te doen. Uit het onderzoek is gebleken dat de meisjes de 60 p. h. hebben ontvangen, dat de 15 p. h. in de kas der naaisters zijn gestort en de 25 p. h. voor de reiskas zijn aangestipt in de boeken, die door de ouders der naaisters en door de controleurs der Maatschappij worden ingezien.

Dus de Maatschappij hield hoegenaamd niets achter?

Waarom nu al dat schandaal?

Ik ga nu eens eene vergelijking maken, die al het dwaze, ongerijmde, zelfs hatelijke van dezen veldtocht tegen « Vooruit » doet uitkomen. Ik neem eenen goeden baas, die zijn werkvolk het beste betaalt der stad. Hij aanvaardt twee volle gasten in daghuur aan het volle loon. De gasten weten wat werk zij daarvoor moeten leveren en de baas weet wat werk hij ervoor mag vragen. Een der gasten levert min dan dit dagwerk en de andere gast levert meer.

Wat zal den baas doen? Blijft de eene gast aan zijn dagwerk te kort komen, hij zal eindigen met hem weg te zenden of met hem te zeggen, dat hij kan blijven, maar, aan minder loon, en elkeen zal dit goed vinden en gij mijnheer den opsteller in de eerste plaats.

Wat den anderen gast aangaat die meer maakt dan zijn dagwerk, die zal niet opgeslagen worden, omdat hij zijn maximumloon geniet, er de baas, hoe goed hij ook zij, zal dat meerwerk niet betalen en gij weeral mijnheer de opsteller zult het natuurlijk vinden.

Hoe handelt nu « Vooruit » die gij voor zoo slecht uitmaakt tegenover zijne naaisters? Vooruit zegt: Gezellen, gij zijt eene volle hemdenmaakster, ik betaal 2,40 fr. voor een dag van 8 uren arbeid en gij gaat mij bijvoorbeeld 10 hemden leveren.

Maakt het meisje maar 9 hemden, zij krijgt toch haar 2,40 fr. daags en nog opslag op 1 Mei. Maakt zij 11 hemden, « Vooruit » betaalt het elfde hemd heel en al, doch als volgt: 60 ten honderd aan het meisje, 15 ten honderd aan hare kas van weerstand en 25 ten honderd aan hare kas voor reizen, maar maar alles wordt betaald. « Vooruit » betaalt compleet het elfde hemd.

Wij hebben nog nooit door u een patroon hooren uitschelden, die niets meer dan zijn vol dagloon betaalt aan een werkman, die meer dan zijn dagwerk maakt; wij hebben ook nog nooit door u een patroon hooren uitschelden, die het dagloon vermindert van een werkman, die zijn dagloon niet verdient, en « Vooruit » die niemand aftrekt welke te kort komt, die al het meerwerk betaalt, « Vooruit » zou plotseling een tiran en een loondief worden?

Had « Vooruit » het meerwerk niet betaalt, elkeen en gij ook, had het natuurlijk gevonden, omdat het daghuurwerk in zijn naaiatelier heerscht, maar nu dat « Vooruit » het meerwerk wel betaalt en zelfs compleet, nu verdient hij de dood.

Vijanden, onverbeterlijke vijanden zullen dit wel beweren, maar verstandige menschen, die de zaak eerlijk inzien, zullen dit niet houden staan.

En ook, waarom zou « Vooruit » dien aftrok plegen?

« Vooruit » zou langs den eenen kant zeer hooge loonen betalen, wat hem per jaar duizende en duizende franken meer kost dan aan zijn concurrenten en hij zou langs den anderen kant een aftrok plegen op het meerwerk van eenige naaisters wat hem maar een paar kluiten kan opbrengen?

't Is te bespottelijk om er aan te denken.

En dat ons hooge loonen ons jaarlijksch duizende en duizende franken meer kosten dan aan onze concurrenten, bewijzen de volgende cijfers:

In « Vooruit » winnen de broodvoerders voor 56 uren in de week 25 tot 26 frank; de bakkers 50 centiemen per uur, de deegbereiders 52 centiemen, de ovenstokers 58 centiemen per uur; de kolenvoerders hebben 4 frank voor hoogstens 10 uren arbeid; de schoenmakers 45 centiemen per uur; de schoenlappers 35 à 40 centiemen per uur; de schoenstiksters, volle werksters in mans- en vrouwenwerk 38 centiemen per uur, de kleine meisjes, halve werksters 19 centiemen per uur.

Niemand te Gent betaalt zulke loonen en wat de stiksters betreft, wij beweren dat « Vooruit » de hoogste loonen des lands betaalt.

Bij de naaisters betalen wij nog veel meer als onze concurrenten.

12 jongenshemden	1,42	1,80	0,70
12 id.		2,40	0,80
12 zware vrouwenhemden		2,40	1,75
12 lichte id.		2,16	1,50
12 fantaisiehemden met borduren		2,64	2,00
12 blauwe manshemden		2,76	1,80
12 fantaisiehemden	3,12	4,56	2,75
12 witte manshemden, platstuk en patten		3,70	3,00
12 jakken		3,84	2,20
12 id. met patten		5,04	2,40
12 schorten - continues	3,84	4,20	2,20
1 fantaisiebroek		0,35	0,25
1 onderrok 3 volants		0,90	0,50
1 voorschoot 2 zakken		0,07	0,07
1 id. met 2 zakken		0,10	0,10
1 fantaisie-voorschoot		0,25	0,25

Voeg daarbij dat de naaisters in « Vooruit » niets moeten leveren, noch naalden, garen, olie, machien, niets, en het machien met de electriciteit werkt, terwijl de 't huiswerksters alles zelf moeten leveren.

Als gij dit groot verschil in loonen ziet, kan een redelijk mensch rechtzinnig beweren dat « Vooruit » zich zou gelegen laten om eene nietige achterhouding op het meerwerk?

Overigens wat die zoogezegde achterhoudingen betreft, leest het verslag der werkin-specteurs en gij zult zien, dat zij, diehet onderzoek deden van geen achterhouding van loon spreken, maar van « inhouding » om het in eene weerstandskas te storten gelijk is geschied en van « bewaren » der gelde voor de reiskas, waarvan de ouders der meisjes en de controleurs der maatschappij « Vooruit » de boeken inzien.

Gij hebt ook nog gesproken van tyrannie in « Vooruit ». Tyrannie! Wij beweren dat de Maatschappij « Vooruit » eene door en door volkslievende inrichting is, waar al de leden recht hebben alles te zien en niemand baas te spelen heeft.

Wilt gij een onloochenbaar bewijs?

Op zekeren dag valt een lid van « Vooruit » de bestuurders aan. De burgersbladen beginnen te schreeuwen en eene partijvergadering wordt noodig.

Zij heeft plaats. Het beschuldigd bestuur vraagt zelf de openbare discussie en om eene commissie van 30 leden samen te stellen, die alles onderzoekt.

Elk lid mag zich vrij aangeven. Dertig leden geven zich vrij aan en wat gebeurt er?

Oogenblikkelijk staat die commissie boven den beheerder en boven het bestuur.

Zij noemt haar eigen bestuur, stelt aan den beheerder, aan de dienstoverste, aan de werkliden van « Vooruit » al de vragen die zij noodig acht, zij eischt al de rekeningen, al de boeken die zij wil; zij ondervraagt de werksters over alles en dit in de afwezigheid van den beheerder.

Zij, de commissie, wordt plotseling meester en na alles gehoord en nagezien, gewikt en gewogen te hebben, besluit zij in volle vrijheid en onafhankelijkheid.

Is dat niet democratisch? Is er plaats voor een tyrant of voor tyrannie, in eene maatschappij, waar in 24 uren, zonder eenige voorbereiding, plotseling heel het bestuur aan het onderzoek en aan het oordeel der leden kan onderworpen worden?

Wij weten wel, waarom al die aanvallen tegen « Vooruit » gedaan worden. Men wil de maatschappij doen vallen, die door en voor armen gesticht, te midden van nood en vervolging, reeds zulke onschatbare voordeelen aan de werkende klasse bezorgde. Maar geloof ons, « Vooruit » valt niet, hij is taai!

Hartelijk gegroet,
ED. ANSELE.

De Achterhoudingen (?) van Loon

Verscheidene personen vragen ons om eens duidelijk het loonstelsel der naaisters van Vooruit en die zoogenaamde afhoudingen van loon duidelijk uiteen te zetten.

Als lid van Vooruit hebben wij het stelsel onderzocht en wij gaan het aan onze vrienden van den buiten duidelijk maken.

Eene naaister wordt aanvaard in Vooruit.

De eerste vraag is natuurlijk gesteld om te weten wat het meisje kan. Hoelang is zij op stiel? Wat heeft zij

gemaakt? Is het eene eenvoudige hemdenmaakster of eene fijne lingerie-werkster.

Afgaande op die inlichtingen schat de dienstoverste de bekwaamheid van het meisje en zij wordt aanvaard, bijvoorbeeld tegen 23 centiemen per uur en 8 uren daags werken.

Die 23 centiemen per uur zijn haar loon.

Het meisje werkt 8 uren daags, zij moet dus ontvangen 8 maal 23 of 1,84 fr. daags.

Dit loon is onaantastbaar.

Maar de maatschappij Vooruit, om orde en eenheid te brengen in het werk, zegt nu: Voor dien 1,84 fr. gaat gij mij eene zekere hoeveelheid werk leveren, berekend naar de tarieven van ons werkhuis.

Het meisje werkt nu in hemden die getariefteerd zijn aan 23 centiemen het stuk.

Eh wel dan moet de naaister voor haar loon 1,84 fr. gedeeld door 23 centiemen of 8 hemden leveren.

Dat is 't zweetstelsel, zeggen sommigen. Dat is het niet en wij gaan het bewijzen.

De tarief van 23 centiemen per hemd is 6-7-8 centiemen hooger dan in alle andere winkels der stad.

Teikens het meisje dus een stuk maakt rap of traag wordt zij 30 per honderd meer vergoed dan waar ook. Is één.

De naaister is ziekelijk, vermoeid, treurig of eene andere reden komt hare werkkraft verminderen en zij maakt maar zeven hemden.

Vooruit houdt geen centiem af van de daghuur waarvoor zij aanvaard werd, al duurde dit te kort eene week, of dertig weken, haar vol loon blijft het meisje wekelijks uitbetaald.

Ziedaar voor wat het eigenlijk loon betreft.

Maar het meisje, in plaats van acht hemden, maakt er negen.

Vooruit zou kunnen zeggen: Ik houd niets af aan wie te kort komt, ik geef niets bij aan wie wat meer doet en alzoo den bluts tegen de buil slean.

Dat doet Vooruit niet. Legt het meisje meer af dan haar gestelde voortbrengst, dan schenkt Vooruit de naaister eene vergoeding, zoo hoog als haar gewoon loon en berekend naar den tarief van het werk, waarin zij eene meervoortbrengst heeft.

Is het een hemd dat zij meer gemaakt heeft, Vooruit wil er niets van profiteren en hij betaalt eene gratificatie van 23 centiemen.

Vooruit, de zoogenaamde uitbouter, weet dus dat het meisje negen hemden, tien hemden kan maken en wat doet hij?

Zegt hij, voor uw loon zult gij mij

dagelijks tien hemden leveren in plaats van acht, verhoogt hij de geëischte voortbrengst, gelijk het wel het geval is daar, waar het zweetstelsel in voege is?

Vooruit denkt er niet aan, zijn minimum van voortbrengst is een redelijk, gematigd werk, dat dienst doet om toch eene basis te hebben voor de voortbrengst en den verkoopprijs, in een atelier van 60 naaisters, maar niets meer.

Maken de rappe naarstigen iets meer, hij betaalt er haar voor, maken anderen iets minder, hij zegt: patience in den heere, 't zal misschien beteren.

De gratificatie of vergoeding voor het meerwerk wordt nu bij overeenkomst verdeeld: 60 centiemen per frank in hare hand, 25 centiemen per frank voor de reiskas der meisjes en 15 centiemen per frank voor hare weerstandskas.

Welk belang heeft Vooruit bij deze regeling?

Hoegenaamd geen. In de weerstandskas heeft Vooruit niets te zeggen, als zoo min als bij vlas- en katoenbewerkers. De meisjes doen daar de uitgaven die haar believen.

Zelfde historie met de reiskas, waar Vooruit natuurlijk geen centiem uit profiteert, dan den last het geld in bewaring te nemen.

In elk geval is de belooning voor het meerwerk geen loon, want de meisjes worden aanvaard tegen eene vaste daghuur, waar onder nooit ge- gaan wordt.

Vooruit is niet verplicht iets daarvan te betalen, aangezien de meisjes niet in entree, maar wel degelijk in daghuur werken, voor een arbeidsdag van 8 uren.

Hoe zou een patroon handelen in dees geval?

Veronderstelt dat hij twee meisjes in daghuur aanvaardt tegen bijvoorbeeld 2 fr. daags voor 10 uren werken, dus tegen 20 centiemen per uur.

De meisjes moeten 10 hemden leveren. Een harer maakt er maar 9.

Wat doet de patroon? Hij vermindert het loon van het meisje op 18 centiemen per uur, aangezien het meisje maar 9 hemden levert, in plaats van 10.

Het ander meisje levert 11 hemden.

Wat zal de patroon doen? Hij zal de naaister geluk wenschen, haar misschien bij voorkeur aan 't werk laten in 't slecht seizoen, maar hij zal haar niets meer betalen en iedereen zal dit natuurlijk vinden en zeggen: zij heeft hare vaste daghuur.

Maar bij de eerste gelegenheid wanneer de patroon nog eene naaister aanvaardt, zal hij voor het loon van 2 frank eischen dat men ten minste 11 hemden levert.

En daar ook zal geen mensch op spreken.

Vooruit wordt dus een uitbuiters tyran, waarom? Om gedaan te hebben wat niemand doen zou, te betalen wat niet verdiend werd en niets te willen van wat een meisje meer gemaakt heeft boven het peil dat haar opgelegd is, om aan hare daghuur te geraken.

En dat het peil niet overdreven is, bewijst dat de meerderheid der meisjes meer maken, alhoewel zij werken aan hooge loonen die nergens, noch in Gent, noch in geheel België betaald worden.

Wij hopen dat onze partijgenooten de uitlegging duidelijk zullen gevat hebben.

1. De meisjes werken in vaste dag-

huur, die eens of tweemaal per jaar vermeerderd wordt.

2. Voor die vaste daghuur weten zij wat zij moeten afleggen.

3. Leggen zij te weinig af, het wordt haar niet afgehouden.

4. Leggen zij meer af, de maatschappij schenkt haar eenegratificatie boven haar loon volgens den tarief van het werk waaraan zij arbeiden.

5. Deze gratificatie die geen meer loon is, wordt de meisjes gegeven: 60 centiemen per frank in haar hand, 15 centiemen per frank voor hare weerstandskas, door de naaisters bestuurd en 25 centiemen voor hare reiskas, ter beschikking der naaisters.

Er bestaat dus geene achterhouding van loon. Vooruit betaalt zelfs loonen die niet verdiend zijn. Vooruit profiteert geen centiem van het meerwerk, noch van de wijze waarop hij het ver- goedt zonder ertoe gedwongen te zijn.

Wij hopen dat al onze lezers de zaak nu klaar zullen gevat hebben en overtuigd zullen zijn van Vooruit's eerlijkheid.

De lasteraars van VOORUIT VEROORDEELD

Besluiten der onderzoekscommissie.

De onderzoekscommissie verzocht het blad Vooruit het volgende op te nemen:

Zondag namiddag had in 't lokaal Vooruit, Gareplaats, de aangekondigde zitting plaats der Commissie van 30 leden, die zich in de partijvergadering van Maandag 14 September laatstleden, uit vrijen wil hadden aangegeven om de grieven der werksters van Vooruit te onderzoeken.

Zeven en twintig leden namen er deel aan. De drie overigen voldeden niet aan de gestelde voorwaarden, van minstens twee jaar lid der Maatschappij Vooruit te moeten zijn om deel van de Commissie te kunnen maken en verlieten de zaal.

Daarna stelde de Commissie haar bestuur samen: gezelschap Braeckman werd door de commissieleden tot voorzitter, en gezelschap Bleye tot schrijver gekozen.

Het woord werd dan gegeven aan een gezelschap, die de grieven der naaisters voordroeg. Bestuurleden en dienstoversten der Maatschappij antwoordden.

De meisjes werden verzocht hare verklaringen te doen, waaraan verscheidene voldeden.

Na eene lange discussie werd tot de stemming overgegaan, doch alvorens te stemmen werd herhaalde malen aan de naaisters gevraagd of zij nog iets te zeggen of te vragen hadden en of zij wel alles hadden mogen zeggen wat zij meenden te moeten verklaren.

De meisjes antwoorden hierop dat zij vrijuit hadden mogen spreken en niets meer bij te voegen hadden bij hetgeen zij hadden gezegd.

Daarna werd met 26 stemmen voor en eene onthouding het volgende besluit genomen:

Besluit over de naaisters

De commissie, na de naaisters en het bestuur der Maatschappij Vooruit gehoord te hebben, verklaart dat het volgende bewezen is:

1. Dat de Maatschappij Vooruit nooit naaisters één centiem van haar dagloon heeft afgetrokken, zelfs als de naaisters aan haar loon niet kwamen.

2. Dat de Maatschappij « Vooruit » nooit een centiem heeft behouden van hetgeen zij aan de meisjes betalen moest voor haar meer geleverd werk.

3. Dat al de beschuldigingen in *Recht voor Allen* door den gentschen briefwisselaar uitgebracht valsch zijn.

De commissie laakt den schrijver der bedoelde brieven in voormeld blad.

Zij dringt er op aan dat elk lid, werkman of werkvrouw der Maatschappij, die meent over iets te klagen te hebben, zich eerst tot het bestuur der Maatschappij wende.

Zij spoort verder al de leden aan hun best te doen voor den vooruitgang der Maatschappij, alles wat zij noodig hebben in hunne eigene magazijnen te koopen en hun-

ne kleederen in het naaiatelier van Vooruit te laten maken.

De Schrijver: J. DE BLEYE.

Onderzoek omtrent het werk der bottienstiksters en tressen- maaksters.

De commissie door de partijvergadering van 14 September laatstleden, aangesteld om de grieven der stiksters tegen de Maatschappij Vooruit te onderzoeken, heeft Maandag en Dinsdag avond zitting gehouden.

Maandag avond heeft zij al de stiksters gehoord en eene ondercommissie benoemd om in het werkhuis zelf den arbeid der tressenmaaksters te onderzoeken en dan een besluit te nemen.

De commissie heeft verder aangenomen hare besluiten te teekenen met den naam en het adres der leden, die niets door die bekendmaking te vreezen hebben en met lidnummer der Maatschappij Vooruit, voor deze commissieleden die wel door de bekendmaking van hunnen naam vervolging te vreezen hebben.

De ondercommissie met het onderzoek ter plaats van het werk der tressenmaaksters gelast, heeft met algemeene stemmen de volgende besluiten genomen.

« Het maken van tressen is een gemakkelij- kelijk aan te leeren en uit te voeren werk.

« Het getal van 39 tressen dat de Maatschappij Vooruit per half uur en per tressen- maaksters vergt, is hoegenaamd niet over- dreven, aangezien de meesters van het atelier der stiksters, die dit werk in langen tijd niet gedaan heeft, onder het oog der commissieleden er gemakkelijk 49 per half uur heeft gemaakt.

« De tressenmaaksters zijn meisjes van zestien jaar die van school naar Vooruit zijn komen werken en aan dat hoegenaamd niet lastig werk 19 centiemen per uur kunnen verdienen, gelijk gezelschap Anseele in Vooruit, op het schrijven van *Recht voor Allen* heeft geant- woord, gelijk de tressenmaaksters zelf bekend hebben.

« De commissie heeft ook bevestigd dat het grooter getal tressen, door de meisjes te leveren, het gevolg is eener betere manier van werken, door de meesters ingevoerd. »

L. ROUSSEAU,
J. STEENHAUT,
J. DE BLEYE.

De commissie heeft verder nog bevestigd dat alles wat gezelschap Anseele in Vooruit ver- klaard heeft, betreffende het Surenwerk, echt was, en ziehier waarom:

« De beheerder van Vooruit heeft met den dienstoverste der schoenmakerij het Suren- werk aan 38 centiemen aan de meisjes-bot- tienstiksters voorgesteld.

« De tarief werd met de meisjes besproken en de meisjes hebben aan de commissie ver- klaard dat zij nu nog tegenwoordig aan dezen tarief, 38 centiemen per uur kunnen verdienen.

« Het Surenwerk heeft de volgende loons- vermeerdering per uur voor gevolg gehad: « Halve werksters, die met het 9 uren- werk 22 à 23 centiemen per uur verdienen, winnen er nu 36 per uur met 't 8 urenstelsel.

« De volle werksters, die met het 9 uren- stelsel 32 à 33 centiemen per uur verdienden, winnen nu 38 centiemen per uur met het 8 urenstelsel.

« De commissie heeft nog bevestigd dat de loonen in de concurrende werkhuisen van Vooruit zijn als volgt:

« In de schoenwinkels, waar de rijke lie- den der stad koopen, winnen de eerste stik- sters fr. 2,50 voor 11 uren arbeid.

« Voor slot: De stiksters hebben verklaard dat het werk in Vooruit gemakkelijk doenlijk is. »

L. ROUSSEAU,
J. STEENHAUT,
J. DE BLEYE.

In de algemeene vergadering in Vooruit, door de commissie gehouden, zijn de hier bovenstaande besluiten door de volgende leden aangenomen:

Stemden voor het eerste besluit: N. 3012, 1144, J. De Bleye, Alfons Rousseau, Biestraat, 22, Pol. Rousseau, Land van Waasstraat, 148, Coussement, Minnemansteeg, 31, N. 5212, Ryckaert, Terneuzenlaan, 19, N. 1541, 1599, Marteau, Plataanstraat, 32, Van Pachterbeke, Korte Schipgracht, 6, De Waele, Akkerghemstraat, 115, N. 5692, Baroni- us, Hospitaalstraat, 47, Steenhaut, Zwijnaardschesteenweg, 121, Braeckman, Kathelijne- straat, 18, Leyns, Loostraat, 138, Lagage, Nieuwe Sasschepoortstraat, 84, De Vulder, Weldadigheidstraat, 6, (St-Amands- berg), N. 2392, Dumortier, Groot Meerhem, 314, Baroni- us, Hospitaalstraat, 48, N. 4817. Stemden tegen. Niemand.

Onthielden zich: N. 5179 en Prévost, Frans Ackermanstraat, 48.

Stemden voor het tweede besluit: N. 3012, 1144, Prévost, Frans-Ackermanstraat, 48, J. De Bleye, Alf. Rousseau, Biestraat, 22, Pol. Rousseau, Land van Waasstraat, 148, Coussement, Minnemansteeg, 31, N. 5212, Rijckaert, Terneuzenlaan, 19, N. 1541, 1599, Marteau, Plataanstraat, 32, Van Pachterbeke, Korte Schipgracht, 6, De Waele, Akkerghemstraat, 115, N. 5692, Baroni- us, Hospitaalstraat, 47, Lichtherte, Pannestraat, 71, Steenhaut, Zwijnaard- schesteenweg, 121, Braeckman, Kathelijne- straat, 18, Leyns, Loostraat, 138, Lagage, Nieuwe Sasschepoortstraat, 84, De Vulder, Weldadigheidstraat, 6, (St-Amandsberg), N. 2392, Dumortier, Groot Meerhem, 314, Baroni- us, Hospitaalstraat, 48, N. 4817.

Stemden tegen: Niemand.
Onthielden zich: N. 5179.
Daarna verklaart de commissie haar on- derzoek te staken.

Protestatiën tegen den laster

Van alle kanten van België tot uit den vreemde, komen protestatiën toe, tegen den onnoemlijken laster die tegen de Samenwerkende Maat- schappij VOORUIT verspreid werd en de hatelijke beschuldigingen aan het adres van Ed. Anseele.

Reeds op de laatste partijvergade- ring stipten wij de protestatiën aan der bedienden van « Vooruit, » uit het Koolmagazijn, de Broodbakkerij, de bureelen en de Schoenmakerij.

De Wijkclubs der Apostelstraat en Grétry voegden daar hunne protesten bij en deze laatste bood gezelschap Anseele een klein geschenk aan — een inkt- pot met toebehoorten — ten teken van sympathie, aan gezelschap Anseele onder de luide en algemeene toe- juichingen van duizende partijge- nooten.

Opvolgenlijk werden aan het blad Vooruit de protestatiën gezonden van:

De wijkclub der Tulpstraat, Gent.
De wijkclub Werkerswelzijn.
De vakverenigingen der Vlas-, Ka- toen- en Metaalbewerkers.
Gezelschap Schram, Gentbrugge.
Den Volksbond, Yperen.
Het Volkshuis, te Brussel.
Eene Meeting der Antwerpsche partij- genooten.
De Landelijke Raad der Werklieden- Partij.
De Jonge Wacht, van Leuven.
Eene Meeting, te Rousselaere.
De groep Broederliefde, Deynze.

Er zijn zeker nog andere protesta- tiën die ons ontsnappen, maar zeker is het, dat VOORUIT en gezelschap Anseele zelfs uit den vreemde talrijke bewij- zen van sympathie ontvingen.

Dit maakt onze tegenstrevers ra- zend, die zien, dat VOORUIT meer vrienden telt, naarmate men hem nijziger aanvalt.

VOORUIT heeft een al te groot en te schoon verleden om getroffen te worden door het venijn van eenige lasteraars. De werkende klasse, de Belgische Werklieden-Partij hebben VOORUIT lief, zij kennen Anseele als een goeden, ouden partijgenoot en zij toonen het!

Bravo! En laat nu de vijanden maar braken.

Een nieuw voordeel voor de arbe- dende klasse.

Dat de werklieden wel degelijk door mid- del van het algemeen stemrecht hunnen stoffelijken toestand kunnen verbeteren, is nogmaals bewezen door eene stemming in den gemeenteraad van Gent, in zijne zitting van maandag 22 september.

Er moest namelijk beslist worden over

den tarief d' mers en baz- talen als zij-

In de afzo- meenteraad twist gewor- rijke katholi- kracht de se- voorgesteld centiemen p-

Diezelfde maandag in gemeenteraa- werden de l- vastgesteld:

Schrijnwe- timmerliede- plafonneerde 47; helpers dekkers 34; glazenmake- en zinkwerk makers 34; ders 27; ha- drukkers 42 32; tapisserie- Al de libe-

Schamphela- verhooging, heeren Ligy- katholieken

Wij verzo- goed te ontl- er voor zo- uren, 3 t- arbeid mo- Hadden ge- meenteraad minimum-lo- werkuren, behaald.

Ziedaar, om gij ook t- te bemacht- hervorming- bekomen zij-

M- Zondag na- meeting te Si- Omtrent h- vrouwen en l- vrienden aan- Sint-Denis d- socialisme o- Nabij het- partijgenoot- Kort daar- dorp door, e- Belle-Vue, wa- ons afwachtt- De landbo- daarna sprak- Hij begon- schappij Vo- zette dan de- landbouwk- Hij bewees- geering geno- ging, alhoew- vroeger en te- bezitters vee- Hij wees d- de laatste 2- en liberale r- wijl de wer- waren gewo- Hij stelde- het program- de toejuichi- zigen, dat d- den bij de so- Na de me- gelukkig ov- naar de sta- voor den sel-

De ka-

Onlang-

kelijke n-

Borinage-

kende dr-

zijne vro-

In een-

bladen te-

dat Was-

is en dat-

niet vree-

Onze-

wordt d-

doende w-

« De o-

het in O-

Limburg-

de vier-

Prévost,

N. 3012,
aat, 48,
aat, 22,
aat, 148
N. 5212,
1541,
2, Van
6, De
592, Ba-
ltherte,
dijnaard-
thelijne-
Lagage,
Vulder,
dsberg),
em. 214.
817.

naar on-

aster

tot uit
statien
laster
Maat-
verd en
aan het

ergade-
ten aan
t, » uit
akkerij,
kerij.
raat en
otesten
Anseele
n inkt-
teeken
Anseele
ne toe-
artijge-

et blad
zonden

Gent.

us-, Ka-

e partij-
kleden-

ze.

otesta-
r zeker
Anseele
bewij-

vers ra-
r meer
n hem

root en
offen te
eenige
sse, de
hebben
eele als
ot en zij
janden

arbei-

por mid-
hunnen
teren, is
ming in
e zitting
en over

den tarief der dagloonen door de onderne-
mers en bazen aan hunne werklieden te be-
talen als zij voor de stad werken.

In de afzonderlijke commissie van den ge-
meenteraad was daarover reeds hevig ge-
twist geworden; vooral de liberalen en de
rijke katholieken bestreden uit al hunne
kracht de socialistische raadsleden die het
voorgestelde loontarief ten minste met twee
centiemen per uur wilden verhoogden.

Diezelfde kwestie kwam nu verleden
maandag in de openbare zitting van den
gemeenteraad, en na eene groote bespreking
werden de loonen der werklieden als volgt
vastgesteld :

Schrijnwerkers 37 centiemen per uur;
timmerlieden 37; metsers 34; dieners 26;
plafonneerders 38; dieners 27; kalseiders
47; helpers 32; aardewerkers 32; schalie-
dekkers 34; helpers 26; steenhouders 38;
glazenmakers 35; schilders 32; loodgieters
en zinkwerkers 34; loodzetters 34; kachel-
makers 34; afbrekers 34; kruiwagenvoer-
ders 27; halve gasten 22; letterzetters 40;
drukkers 42; baggeraars 47; slijkuitvoerders
32; tapiissiers 36; boekbinders 37.

Al de liberalen, uitgezonderd de heer De
Schamphelaere, stemden tegen deze loons-
verhoging, alsmede de **rijke** katholieke
heeren Ligy en Dehemptinne. De overige
katholieken stemden met de socialisten.

Wij verzoeken de werklieden deze cijfers
goed te onthouden, alsmede de bepaling dat
er voor **zondagwerk en na de 10
uren, 3 uren loon voor 2 uren
arbeid** moeten worden betaald.

Hadden er nu geene werklieden in den
gemeenteraad gezeten, het is stellig dat noch
minimum-loon, noch vermindering van
werkuren, noch verhoging van loon ware
behaald.

Ziedaar, vrienden van den buiten, waar-
om gij ook trachten moet de gemeenteraden
te bemachtigen, waar toch eenige goede
hervormingen voor de werkende klasse te
bekomen zijn.

Meeting te St-Denijs

Zondag namiddag hadden wij eene prachtige
meeting te Sint-Denijs-Westrem.

Omtrent honderd vijftig partijgenooten met
vrouwen en kinderen en het muziek der *Volks-
vrienden* aan 't hoofd, trokken welgemoed naar
Sint-Denijs om te samen met gezelschap Anseele het
socialisme onder de boeren te verspreiden.

Nabij het dorp werd er gestopt bij een boer-
partijgenoot, die later de meeting voorzat.

Kort daarop trokken wij weer vooruit, het
dorp door, en waren weldra aan de herberg
Belle-Vue, waar meer dan honderd landbouwers
ons afwachten.

De landbouwer Dick opende de meeting en
daarna sprak gezelschap Anseele.

Hij begon op de lasteringen tegen de maat-
schappij *Vooruit* verspreid te antwoorden en
zette dan de gedachten der socialistischen over de
landbouwkwestie uiteen.

Hij bewees met cijfers uit de boeken der re-
gering genomen, hoe de boer steeds achteruit-
ging, alhoewel de velden meer opbrengen dan
vroeger en terzelfdertijd de fortuinen der land-
bezitters veel geklommen waren.

Hij wees er op hoeveel honderd miljoen in
de laatste 20 jaren nutteloos door katholieke
en liberale regeringen uitgegeven werden ter-
wijl de boer en de werkmans totaal verwaarloosd
waren geworden.

Hij stelde daar tegenover de werkzaamheid en
het programma der socialistischen en sloot, onder
de toejuichingen van de zeer talrijke aanwe-
zigen, dat de landbouwer zich met de werklie-
den bij de socialistischen moeten aansluiten.

Na de meeting trokken de geestesgezellen
gelukkig over den dag, zingend en spelend
naar de stad, vervuld met nieuwen geestdrift
voor den schoonen strijd der socialistischen.

De katholieke zedeleer

Onlangs gebeurde er eene schrik-
kelijke moord te Wasmes, in den
Borinage. Een mijnwerker, een ge-
kende dronkaard, vermoordde er
zijne vrouw en zijn kindje.

In een twee drie sprongen de papen-
bladen te paard, om te laten verstaan
dat Wasmes een socialistisch midden
is en dat de socialistische theorieën dus
niet vreemd waren aan deze wandaad.

Onze vriend Louis Bertrand ant-
woordt daarop in *Le Peuple* op af-
doende wijze als volgt :

« De officiële cijfers bewijzen dat
het in Oost- en West-Vlaanderen, in
Limburg en in Antwerpen is, dus in
de vier provinciën die uitsluitelijk

katholieken kiezen, dat de meeste
misdaden gebeuren.

Er is een beschuldigde voor 50 dui-
zend inwoners in West-Vlaanderen
en in Henegouwen slechts 1 op 139
duizend.

Ziehier andere cijfers. Er zijn per
1000 inwoners :

63 betichten te Antwerpen

54 » te Turnhout

54 » te Kortrijk

51 » te Veurne

48 » te Leuven

Al deze arrondissementen kiezen
katholieken met eene groote meerder-
heid.

Ziehier nu de cijfers in de arron-
dissementen waar men socialistischen
kiest :

Er zijn op 1000 inwoners :

33 betichten te Verviers

29 » te Charleroi

25 » te Bergen

24 » te Luik

Gaan wij hieruit nu besluiten dat
de katholieke bevolkingen onzedel-
lijker zijn dan anderen. Neen, maar
wij stellen vast dat het de armste
arrondissementen zijn die katholieken
naar de Kamer zenden, terwijl de
provinciën Henegouwen en Luik deze
zijn waar men de hoogste loonen
betaalt.

De ellende is de grootste factor der
misdad en de welstand verheft en
verbetert den mensch, ziedaar de
waarheid.

De beste zedelijke opvoeding weer-
staat aan geen verdorven maatschap-
pelijk midden.

Wat de katholieke zedeleer betreft,
zij is onmachtig en wij gaan het be-
wijzen door een enkel feit :

In 1860 waren er 4845 priesters
door den Staat betaald en 1442 gen-
darmen; in 1894 zijn er 5082 priesters
en 2462 gendarmen.

Ziedaar de onmacht van het katho-
licisme bewezen, aangezien men het
getal gendarmen moet vermeederen,
naarmate het aantal priesters klimt.

TWIST IN HET KLERIKAAL KAMP

Aan *La Gazette* wordt het volgen-
de geschreven : De lokale bladen,
zoowel volksgezinden als behoudsge-
zinden, melden de aansluiting der
christene democratische bonden van
ons arrondissement aan den belgi-
schen Volksbond.

Het officieel orgaan der behoudsgezinde
partij van Aalst verklaart uitdrukkelijk, dat
in ons arrondissement, de toenadering tus-
schen de behoudsgezinden en de demokra-
ten onmogelijk is.

De Belgische Democratische Bond han-
delt volgens zijne overeenkomst, zegt het
blad, maar zijne beslissing verbindt in geen
enkel geval de katholieken van het arrondis-
sement Aalst.

De katholieken van Aalst houden er aan
den zetel terug te nemen die hen door *verraad*
ontstolen is.

Dus willen onze klerikalen van Aalst
van geene overeenkomst weten, doch
op eene voorwaarde dat is als de Aal-
stersche christene democraten zich
onderwerpen aan de oude bende van
Woeste en C. Pastoor Daens moet in
de Kamer plaats maken voor een
van die mannen der Woestecompag-
nie; in een woord, als ze zich plat op
den buik leggen voor de behoudsge-
zinden, kan er spraak van overeen-
komst zijn.

Het bestaan dezer ruzie wordt be-
vestigd door het volgende, dat wij

lezen in het *Fondsblad* van Donder-
dag 8 October, onder titel **Twist-
stokerij** :

Onze lezers herinneren zich hoe wij, en de
Bien public na ons, een paar jaren geleden,
de hatelijke houding aanklaagden van den
Denderbode van Aalst, tegenover de christene
demokraten. Het blad had het recht die
tegenstrevers te bestrijden, doch het deed
zulks op eene manier die meer dan eens
walg verwekte.

Sedert eenigen tijd lezen wij den *Dender-
bode* niet meer, doch wij zien in den *Bien
public* van heden dat dit blad, nu nog, na de
officiële aansluiting der Aalstersche demo-
kraten bij den *Belgischen Volksbond*, zijne
oude manier van schelden en beleedigen
tegen hen voortzet.

Onze konfrater besteedt er een gansch
artikel aan, om te bewijzen dat *Denderbode*,
zodoende, de verzoening verhindert en de
eenheid der katholieke partij tegenwerkt.

Dat alles bewijst dat de klerikalen
wel zouden doen, zich met hunne
eigene zaken bezig te houden, in plaats
van te speculeeren op de twiststokerij
van eenige kwaadwilligen in *Vooruit*,
die afgekeurd worden door 999 partij-
genooten op 1000, binnen en buiten
Gent.

Alvorens zich met een anders zaken
te bemoeien, zou men ten minste
moeten beginnen met zijn eigen stal te
zuiveren.

Nu vernemen wij nog het volgende :

De heer Plancquart, van Zomergem,
heeft aan den *Bien Public* een brief geschreven
om te zeggen dat, indien sommige christene
demokraten zich bij den Belgischen Volks-
bond hebben aangesloten, dit nog het geval
niet is met hem en zijne vrienden der om-
streken van Gent.

De heer Plancpuart zegt : « dat hij partij-
ganger is der vereeniging van al de katho-
lieke volksgezinde krachten maar, dat de
ondervinding hem bewezen heeft dat men
zeer voorzichtig moet zijn, als men zich
onder de eene of andere democratische vlag
schaart om niet te vallen in een behouds-
gezinden bedriegput, die met een weinig
groen is bedekt. Daarom zijn de democraten
der omstreken van Gent niet haastig om een
verbond te sluiten. Zij willen eerst weten
waaraan zij zich te houden hebben. »

Men ziet het, de heeren hebben er
nog niet mee gedaan en de welmee-
nende christen-democraten zullen zich
nog zoo gemakkelijk niet laten lijmen
en in huis pakken.

Kiesbelangen

Kiezers, leest dit met aandacht!

Om kiezer te zijn moet men :

Voor de Gemeente. — Belg zijn;
vóór eersten Juni 1867 geboren zijn;
vóór eersten Juli 1893 in uwe verblijf-
plaats ingeschreven zijn op de regis-
ters der bevolking.

Voor Provincie en Senaat. — Zelfde
voorwaarden, tenzij dat men op de
registers der bevolking maar moet in-
geschreven zijn vóór 1 Juli 1895.

Voor de Kamer. — Belg zijn; vóór
eersten Juni 1872 geboren zijn; vóór
eersten Juli 1895 op de bevolkings-
registers ingeschreven zijn.

De gehuwde man, *zelfs zonder kin-
ders*, en de weduwnaar *met kinders*,
die 35 jaar oud zijn en ten minste
5 frank persoonlijke belasting betalen,
hebben recht op eene bijgevoegde
stem.

De eigenaar van een onroerend
goed (huis of land) van minstens 48 fr.
kadastraal inkomen, ofwel van een
spaarboekje gevende een inkomen van
ten minste 100 fr. 's jaars, heeft recht
op eene bijkomende stem. Het spaar-
boekje moet bestaan sedert ten minste
twee jaar.

Voor de Gemeente alleen zijn er
twee bijgevoegde stemmen toegekend
aan den eigenaar van huizen of erve,
gevende ten minste een kadastraal
inkomen van 150 fr.

Men kan niet meer dan 3 stemmen
hebben voor Kamer, Senaat en Pro-
vincie, en niet meer dan 4 voor de
Gemeente.

Ziekten in het Beenderenstelsel

Alvorens tot de beschrijving der
ziekten over te gaan, die in de been-
deren van onze huisdieren kunnen
voorkomen, achten wij het noodig
met een enkel woord den bouw der
beenderen aan eene beschouwing te
onderwerpen.

Wij meenden dit te moeten doen,
aangezien we daardoor des te duide-
lijker de op het oog hebbende ziekte-
toestanden in beeld kunnen brengen
en daardoor een beter inzicht in deze
voor onze lezers duistere zaak kunnen
geven. Het spreekt wel van zelf dat
we alleen den bouw van de beenderen
van volwassen diëren op het oog
hebben.

Aan elk been onderscheiden we
twee zelfstandigheden :

a. de bastzelfstandigheid die aan de
oppervlakte is gelegen en zeer dicht
is. Niettegenstaande deze vastheid of
dichtheid wordt deze zelfstandigheid
door eene groote hoeveelheid kanaal-
tjes doorboord, waarvan de grootere,
die 't begin vormen, voedingskanalen
worden genoemd. Door deze voedings-
kanalen gaan de bloedvaten naar het
inwendige van het been en vertakken
zich daarin.

b. de van binnen aanwezige been-
zelfstandigheid heeft een los, cellig of
dicht viltig voorkomen en wordt de
sponsachtige beenzelfstandigheid ge-
noemd.

Alle lange beenderen bezitten ver-
der eene holte, de mergholte, die met
eene vette stof, het beendermerg, is
gevuld. In deze mergholte monden
een groote hoeveelheid kanaaltjes uit,
die door het been hun weg nemen. De
platte beenderen missen deze holte;
men noemt de sponsachtige stof tus-
schen beide platen mergcellen.

Alle beenderen zijn door een vlies,
het beenvlies, omgeven, terwijl de
mergholte met een veel fijner, spinne-
webachtig vliesje is bekleed en het
mergvliesje heet. Het beenvlies speelt
voor het bestaan van het been eene
zeer groote rol, het bevat de bloed-
vaten en zenuwen die van daaruit in
het been dringen en zorgt voor den
groei in dikte en het behoud van den
vorm van het been.

Neemt men bij een dier van een of
ander been het beenvlies, door afkrab-
ben weg, dan sterft dit been af. In de
neus- en mondholte, alwaar een zoo-
genaamd slijmvlies over het been is
gelegen, ontbreekt in den regel het
beenvlies en neemt het slijmvlies de
functie daarvan waar.

Verder zij het voldoende mede te
deelen, dat de eigenlijke beenzelfstan-
digheid bestaat uit beencellen, de
grondzelfstandigheid en de kanaal-
vertakkingen, reeds boven genoemd,
ook wel Haversche kanalen.

Dit wat den bouw der beenderen
betreft; laat ons zien met welke onge-
steldheden we bij het vee hebben te
kampen, ongesteldheden die 't gevolg
zijn van in het lichaam aanwezige
wanverhoudingen, zoodat bijv. been-
breuken, beenkneuzingen, enz., hier
buiten vallen.

De op het oog hebbende beenonge-
steldheden kunnen we dan verdeelen
in die van den jongen leeftijd, waarbij
de Rhagitis of Engelsche ziekte in
hoofdzaak op den voorgrond treedt,
en die van den lateren leeftijd waarbij

de Osteomalacie of beenverweking de gewicht gste is.

Ofschoon over beide ziekten nog zeer uiteenlopende inzichten bestaan, zijn zij in zeker opzicht aan elkaar verwant en komt het voor dat beiden bij 'tzelfde dier kunnen worden waargenomen en gebrekkige kalktoevoer in het voedsel als hoofdoorzaak moet worden beschouwd.

De Rhagitis of Ergelsche ziekte moet men beschouwen als een zacht blijven van de nog groeiende beenderen van jeugdige dieren tengevolge van gebrekkige kalkvorming daarin; de Osteomalacie of beenverweking als een weder wek worden van de beenderen van volwassen dieren ten gevolge van het verdwijnen van de kalk uit de beenderen.

Omtrent het ontstaan van beide ziekten zijn een menigte onderzoeken gedaan en als gevolg daarvan verschillende theorieën opgesteld.

Wij achten het minder nuttig de verschillende daaromtrent opgestelde theorieën nader aan eene beschouwing te onderwerpen, daar zij alleen voor de wetenschappelijk ontwikkelde eenig nut zouden kunnen opleveren en zij hieromtrent in desbetreffende werken hunne kennis kunnen vermeerderen. (De Veldpost)

Moeshovenierderij

Over den oorsprong der Moeskruident

Als wij eene broeikas bezoeken, en daar de eene of de andere bloem bewonderen, dan vragen wij wat haar vaderland is; maar in eenen groenselhof komt ons zelden het gedacht, naar den oorsprong te vragen van die goede koolkroppen, die talrijke saladen die op onze tafel komen. Nochtans, het schijnt ons niet min belangrijk, het vaderland dier nuttige gewassen te kennen, dan dat der schoone uitheemsche planten.

Wij zullen trachten een overzicht te geven van de herkomst en de landverhuizing onzer bijzonderste groenselsoorten en onze taak zal niet moeilijk zijn, want wij zullen slechts de bijzonderheden, in verscheidene wetenschappelijke werken verspreid, samen te vatten hebben.

1. De Kool. (*Brassica Oleracea* L.). — Bijna alle kruidkundigen zijn het eens om de verschillende vormen van koolen door al de volkeren van Europa, van de oudste tijden af aangekweekt, als geslachten der *Brassica Oleracea* te beschouwen. Maar als men daarmede de wilde plant vergelijkt die op de zeekusten van Frankrijk en van Engeland wast, met haren teengeren stengel en haar wijd van een staande bladeren, schijnt het bij den eersten aanblik moeilijk om aan te nemen dat zij tevens de stammoeder zij van onze Groeiekool, Savoeiekool, Kabuis, Raapkool, Spruitkool, Bloemkool, enz. enz. Nochtans als men deze verschillende geslachten in hunne bloemen of in hunne vruchten beschouwt, vertoonen zij, zoo het schijnt, dezelfde bloemen en vruchten als de plant der zeekust. Doch wat verbaasd, en moeilijk om aan te nemen schijnt, is demo gelijkheid eener verandering der wilde kool in de sluit- of kropkool. Maar van den anderen kant onder nieuwe voorwaarden van groei gebracht zijnde, verliest de sluitkool somtijds de eigenschap van zich in een krop te ontwikkelen. Zoo heeft men opgemerkt, dat de Taria, in Bolivia, deze kool niet kropt. Even zoo gaat het te San-Domingo, alwaar onze koolen met verbazende snelheid in het zaad komen, en alzoo de voedzame eigenschappen verliezen die hun de kweek in Europa heeft gegeven. Een hovenier van Napels, zegt een schrijver, deed verscheidene achtereenvolgende malen, uit Duitschland, zaad van kabbuizen komen, maar hij kon er niet in gelukken deze verscheidenheid voort te teelen, hij verkreeg bladerkolen (Ch. cavaliers). De heer Vilmorin heeft aangestipt, dat een jaar waarin de herfst bui-

tengewoon warm en vochtig was, alle de Yersche koolen der moeshoven van Bercy en Faubourg S. Antoine opschoten in plaats van te kroppen, hetgeen een aanzienlijk verlies aan de hoveniers veroorzaakte.

De heer Alph. de Candolle eventwel is niet van gevoelen dat al onze geslachten van koolen, van de *Brassica oleracea* voortkomen en hij meent dat de Grieken en de Romeinen wel hadden kunnen beginnen met de *Brassica cretica*, *balearica* en *insularis* soorten, aan de streek der middellandsche zee eigen, te kweeken; dat zekere variëteiten voortkomen van die planten, die zoo veel overeenkomst met de *B. oleracea* bieden, en dat later de vermenging der koolsoorten in de kuuur, de kruising die er het gevolg van is en de vorming van een steeds aangroeiden getal van variëteiten, het onderscheiden der oorspronkelijke typen aan de kruidkundigen onmogelijk hebben gemaakt.

2. De Radijs (*Raphanus sativus* L.). — Volgens de heer G. y, zou deze plant wel kunnen van China herkomstig zijn. Men kweekt in Provence en in S. beris, onder den naam van Radijs een ander soort die schijnt tweejaar te zijn en in het tweede jaar een grooten kloeken kool te geven. Het moet, volgens den zelfden schrijver de *Raphanistrum maritimum* zijn die in het wilde groeit aan de boorden der Middellandsche Zee.

3. De Krambe of Zeekool (*Crambe Maritima* L.). — Deze soort wast in het wilde, op de kust van Engeland, Frankrijk, enz.

4. De Wilde Ramenas of Kapucienens Mostaard (*Cochlearia Armoracea* L.). — Groeit hier en daar bijna wild aan den boord onzer rivieren, maar het rechte vaderland zou naar het schijnt, het gematigd Oostelijk Europa zijn; de kweek heeft hem verspreid en inheemsch gemaakt in het Westen. sedert bijna duizend jaren.

5. De Kers (*Lepidium sativum* L.). — Groeit in het wilde in Peris, Syrië en Egypte. De kweek heeft eene soort met meer uitgesneden en golvende bladen, doen ontstaan.

(Wordt voortgezet.)

Botervervalsching.

Minister De Bruyn heeft voor de voornaamste botermarkten van het land toezichters benoemd om de vervalsching met margarine te keer te gaan; hij heeft te gelijks eene commissie aangesteld, gelast met het opsporen der middelen om die vervalsching te beteugelen.

Ons dunkt dat de twee besluiten met elkander tegenstrijdig. Inderdaad, hoe willen de toezichters de vervalsching kunnen bestatigen als men nog de middelen moet opsporen om die vervalsching te keer te gaan, in andere woorden, als de wetenschap het nog zooverre niet gebracht heeft door ontleding de mengeling op voldoende wijze vast te stellen?

In een katholiek blad wordt een oproep gedaan tot de landbouwers en eerlijke kooplieden om onmiddellijk te doen vervolgen:

A) De namen der landbouwers, die ze weten boter met margarine te mengen.

B) De plaatsen: de herbergen, de huizen of de winkels, waar menging gedaan wordt of waar de handel niet overeenkomstig de wet wordt gedreven.

Het bureel van den Landbouwersbond zal zich gelasten de vervalschers te doen vervolgen.

De grootste geheimhouding wordt verzekerd.

Tegen dit verraderswerk moeten wij protest aantekenen. Zal het dan voldoende zijn dat om het even wie, onder verzekering van geheimhouding, een landbouwer, handelaar of winkelier aanklage om dezen den toezichter op den hals te jagen en mischienen onrechtvaardig te doen veroordeelen?

De eerlijkste handelaar of landbouwer is niet meer vrij: een geheime vijand kan u als vervalscher en be-

drieger ongestraft aanklagen en doen vervolgen.

Dat men zoeken om de mengeling door chemische ontleding te doen vaststellen en wij zullen de bekomen uitslagen toejuichen, maar alle eerlijke lieden zullen met ons roepen:

Weg de verraders! Weg de moucharids!

Gemeente Grammene

Men schrijft ons uit de gemeente Grammene:

« Algemeen klaagt men hier over de harte loosheid der rijken tegenover de steeds armer wordende armen.

Het graan wordt overal met de machien gedolven en, is het werk er schaarsch, het loon daalt.

Zeven stuivers van 9 centiemmen of 63 centiemmen per dag, dat is het loon van een volten arbeider.

De werkmenschen wonen in afzichtelijke hollen en hunne kost gelijkt wel aan beestenvoeder.

Daarbij, alles behoort hier aan enkelen en de armen moeten tegen wit zwart zeggen of zij vliegen de straat op.

En dat is nu de goede tijd, ingevoerd en in stand gehouden door de christelijke partij, die oppermeeester is en de wet maakt!

Landbouwers! alles zegt u dat het niet beteren zal zoolang gij u niet vereenigt en aanspant met de werklieden uit de steden.

F

Gedenkt den Strijdpennning

Links en Rechts

De geentsche anti-socialisten, vragen in een verzoekschrift aan den minister van arbeid:

De kiezing voor den werkrechtensraad te laten plaats grijpen in de gemeente in plaats van in de kantonhoofplaatsen hetgeen zij op de volgende zeer juiste beweegredenen steunen:

« De kiezers moeten zich verre van hunne woonplaats, in de kantonplaats begeven, alhoewel zij in het algemeen uit reden van den afstand der zetelplaats van den Raad, van denzelven weinig gebruik maken.

« Zoals is inderdaad het geval voor het meestendeel der kiezers van den buiten. Zij nemen zeer zeldzaam hunnen toe-lucht tot den Werkrechtensraad.

« Het gevolg der bestaande wet is dus de kiezers van den buiten in eenen ongelijken toestand te stellen tegenover de kiezers van de stad en hun het uitoefenen van hun recht schier onmogelijk te maken. »

Dit is ontegensprekelijk. Maar dan moeten de anti-socialisten met ons willen dat er werkrechtensraden worden ingericht te Beineze, te Gruyshaute, te Wetteren, enz.

Want al mochten de kiezers in hunne woning zelve stemmen, dit zou toch niet verhinderen dat de Werkrechtensraad van Gent, 't vijfde wiel aan een wagen is voor menschen die 4 a 5 uren van de stad afwonen.

Het verzoekschrift besluit als volgt:

« Ook wenden wij ons tot U, Hooggeachte Heer Minister, en wij vragen U een zeer kortbondig wetsontwerp bij den aanvang van den Karmersittijd neder te leggen en in bespreking te brengen, bij hetwelk het Staatsbestuur zou voorstellen, gelijk het gebeurd is voor Gemeente en Provinciekiezingen, de kiezingen voor de Werkrechtensraden te verdagen en het mandaat der huidige leden voort te zetten tot dat de wet onder opzicht van plaats en tijdstip der kiezingen, behoorlijk gewijzigd worde. »

Wij kunnen ons bij deze vraag aansluiten.

Mededinging aan de margarine

Eene duchtige mededinging aan de margarine fabrieken — tevens ook voor onze boterverkooopers — is, als men het Londenblad *British Australasian* mag gelooven, uit Zuid-Amerika in aantocht.

De laatste aankomsten van Argentijnsche boter hebben bewezen, dat Zuid-Amerika zulke goede boter kan fabriekeren als Australië; overigens, de betaalde prijzen zijn het beste bewijs, dat twee voortbrengselen evenveel door de verbruikers worden gezocht.

Ongetwijfeld hebben de Argentijnsche voortbrengers nog weinig of geene onder-vinding; dit is gebleken uit zekere ongelijkheden in de kwaliteiten van hunne verzendingen, maar over het algemeen kan men zeggen dat de Argentijnsche boter tegen de Australische kan opwegen.

De Argentijnsche Republiek heeft daarenboven op Australië talrijke voordeelen en gemakkelikheden in hetgeen de verzending betreft. Vooreerst is dit land, onder aardrijkskundig oogpunt, veel beter gelegen, zonder te rekenen dat de provincie La Plata, met hare overgrote weiden, het ideaal is voor de melkvoortbrengst.

Dan heeft men den goedkoopsten handenarbeid, terwijl men ook niet mag vergeten, dat de verhooging der goudpremie den uitvoer der Argentijnsche voortbrengselen veel vergemakkelijkt.

Voor het oogenblik zijn de boterverzendingen uit de Argentijnsche Republiek nog betrekkelijk gering. Gedurende de vijf laatste maanden van 1895 ontving Groot-Brittanje slechts 175,000 kilos; maar daaren-tegen beliepen in Januari de aankomsten te Londen 181,000 kilos.

De botervoortbrengst neemt daarenboven in de Argentijnsche Republiek sterk toe, en men mag zich in dit oogenblik binnen kort, evenals dit met het bevrozen vleesch 't geval was, aan eene sterke mededinging tusschen de Australische en de Argentijnsche voortbrengselen verwachten.

En, doet het Engelsch blad opmerken, die zware mededinging zou wel een noodlottigen slag kunnen toebrengen aan de fabriekatie van margarine, die in de laatste jaren zulke groote uitbreiding heeft genomen.

M. Helleputte heeft weer eens gesproken tot de boerens van Turnhout.

En hij zei, M. Helleputte, hij zei zoo, « Een landbouwer is een koning op zijn » goed, die voor niemand het hoofd moet » buigen dan voor God alleen, en dien zullen » wij bidden en loven. »

Wat 'nen flauwe gestigaard, die Helleputte.

Een landbouwer is een koning op zijn goed!

Dat die koning eens probeert een haas of een konijn dood te slaan, als zoo'n knaagdier zijne koolen of zijn andere groenten afvreet.

Ge zult hem zien straffen met zware boeten en gevang.

Dat die koning eens probeere tegen te stribbelen, als zijn landheer, om eene nieuwe nieuwe bijzit te onderhouden, de pacht opslaat, — en ge zult hem zien buitenvliegen.

Dat die koning eens een beetje ten achter blijft met het betalen der pachtsom, en ge zult den deurwaarder gauw zien voor den dag komen.

« Een landbouwer, zegde mij onlangs nog een pachter, is het derdiende vigge, — en een moederzwin heeft maar twaalf tepels. Eerst als al de andere varkens voldaan zijn, is er voor hem plaats. »

Heel waar!

De andere viggens heeten: landheer, belastingontvanger, pastoor, eigenaar, enz. Arme koning!

STRIJDPENNING

Ten voordeele van De Landbouwer

Gent. — Van een opsteller van den « Landbouwer » 0,25.

Saffelaere. — Elk een kleintje maakt wel 0,02.

Lootenhulle. — Omdat onze pastoor zoo kwaad is op den nieuwen Catekismus 0,10. — Omdat hij niet meer zou kwaad zijn want het is toch de waarheid die Catekismus 0,10. — Omdat onze pastoor met de rijken niet meer mee zou doen, maar met ons werklieden, boeren en burgers, wijzen onze kinderen zich toch af 0,10. — Roep weg weg weg met de rijken 0,10. — Wij beleven wederdient van den rijken vrek en den arme Lazarus 0,10. — Om den rijken dievenboel te temmen zullen wij allen voor de socialistischen stemmen 0,20.

Poeques. Omdat de buitlieden met de stellingen hand in hand tegen het kapitalisme zouden oprukken.

Machelen. — Van een vriend die het wel meent, en als elk wat geeft zal het nog beter gaan 0,30 — Ik geef met plezier 0,10.

Ghistel. — Een boerenknecht geeft als ondersteuning 0,10. — Omdat het goed de waarheid is. 0,20. — Buitlieden leest den « Landbouwer » maar delijks en gij zult te weten komen wie strijd voor onze lotsverbetering 0,30.